UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma, Sive Avrea Armilla Bartholomæi Fvmi Placentini, ordinis Prædicatorum, ac hæreticæ prauitatis Inquisitoris

Fumo, Bartolomeo

Antverpiae, 1570

Canonicatvs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30427

Visual Library

8 ALIVD cambium est siccum non reale, sed fictum. Vtcùm campsor lucrari intendens Petro egenti, dat Romæ certam summam pecuniæ sub nomine Cambij de Venetijs, vel Lõdres, & tamen ibi Romæ fienda est restitutio, vtrinq; scienter, siue fiant literę & non præsententur, siue non fiant, hoc secundum veritatem non est cambiũ, sed verè mutuum, sed nomine cambij palliatum & sic est vsura.

9 FIT etiam hoc modo. Petrus egẽs pecunia recipit à campsore Mediolani centum ducatos, hinc ad mensem restituendos ibidem, secundũ quòd tũc valebunt Venetijs secundum cursum cambiorum decem libræ grossorum, quæ regulariter C. duc. æquivalẽt, sed in cursu cambiorum Venetijs quãdoque excedunt quandoq; excedunrur. Hic secundum veritatem est cõtractus mutui nomine cambij palliatus, & cũ fit spe lucri, est vsura, contra illud Lucæ, Mutuum date, &c. & quia cõmuniter plus valent, ideò hic vsura est. Posset tamen excusari campsor, si in promptu haberet cum illis. C. duc. cãbiũ pro Venetijs, sed vt seruiat Petro, dat cum hoc pacto, si tamẽ tale cãbiũ sit secundũ se licitum quod supponitur. Ex Caiet. in quol. suprà. Hæc materia cambiorũ est difficilis, & experti mercatores plus de ea sciunt circa practicam, quàm pleriq; doctores.

CANONICATVS.

1 CANONICATVS non est dignitas, tamen in magno honore ponitur, in choro, & processione præcedunt Abbatem, quia sunt collaterales Episcopi, quanuis Abbas sit dignior, secundum Feli. in c. pastoralis. de offic. deleg.

2 CANONICVS nõ potest committere extraneo ea quæ ad tractatum capituli pertinent, ne extraneis secreta capituli reuelentur, sed bene vni canonico. Feli. in c. non potest. de præscrip. 3. col.

3 CANONICVS debet facere quæ ad canoniæ officium spectant, quòd si puer est, per alium faciat. capitul. 2. de æta. & qualita.

4 CANONICVS habet vocem in capitulo, nisi sit puer, vel nõ in sacris, & non potest esse laicus. c. cum M. Ferr. de consti. in gloss. & non potest agere pro alio canonico, quanuis in canonicatu sint coniuncti, nisi habeat mandatum. Felin. suprà.

5 CANONICVS habens capellam, dum in ea celebrat, nõ percipit distributiones illa hora canonicis currẽtes, quia non vt canonicus, sed vt capellanus celebrat. Feli. c. cum olim. de sent. & re iudic.

6 CANONICVS vadẽs ad horas canonicas, principaliter propter distributiones, mentalem simoniam committit. Feli. c. ex parte. el. 1. de offic. delega Quando nõ debent distributiones recipere. suprà, Beneficium. §. 55.

7 CANONICI possunt remouere propria authoritate statuta sua iurata, non autem si sunt per Papam confirmata: & si contraueniant, tenet, licet sint periuri. Feli. c. cum accessisset. de constitu. An Episcopus cum illegitimo possit dispensare, suprà, Beneficium. §. 33.

8 CANONICVS regularis ad religionem monachorum trãsire potest, & non econtra, nisi sint laici: secundũ Tho. secunda secũdæ. q. 189. a. 8. ad. 2. Intellige tamen superioris petita licẽtia: vt in c. statuimus. 19. q. 3. infrà, religio. §. 14.

9 CANONICI sunt recipiẽdi literati, seu nobiles viri: secundũ glo. in l. societates ver. non suppleat. ff. pro socio.

10 ACQVISITA per Canonicũ in tuitu ecclesiæ, seu præbendæ, nõ cedũt successori in præbenda, sed capitulo. Vide Abb. in c. relatum. el. 2. de test.

CANONICA PORTIO.

1 CANONICA portio, de iure decretorum debita, & à canonibus approbata est, ideo canonica dicitur. c. de his. 10. q. 1. Quando quis eligit sepulturam alibi quàm in sua parochia, de omnibus, quę illi loco vbi eligit sepulturam dimittit, sua parochialis ecclesia debet habere Canonicam portionem de iure communi, nisi ex priuilegio, vel alijs exceptionibus aliter

sit ordinatum : secundum Archi. Flo. 3. part. capit. 5. tit. 10. capit. dudum. clem. de sepultu.

2 CANONICA portio est duplex, vna quæ debetur Episcopo ab omnibus ecclesijs diœcesis: vt in d.c. de his alia quæ debetur Ecclesiæ parochiali. in d.c.dudum. quę est varia : secundū varias locorum consuetudines, quæ debent seruari. de sepul. c. certificari.

3 CANONICA portio, quę Episcopo debetur : secundum Panor. in cap. officij. de testa. not. primò diuersificatur, etiam secundum diuersas locorū consuetudines, quo ad quotam : vt in c. certificati. de sepul.

4 CANONICA portio in parte, & in totum potest præscribi. & sufficit tēpus sine titulo. de cuius principio nō extat memoria, quia illud habet vim tituli: vt in ca. primo. de pręscri. lib. 6. Hæc secundum Pa. in d. c. certificari. vbi etiam dicit se hoc cōsuluisse. Concor. Pet. de An. in tract. de canonica portione, & hoc verius. quāuis Hosti. in sum. de sepul. cū. Goff. teneat oppositum. & Pe. de Peru. in simili tracta. dicat, q̄ requiritur titulus, vel tēpus, cuius contrarij memoria non existat.

5 PER pactum dictę quartę renūciari non potest, quando ecclesia damnificatur secundum Ar. in c. pactum. de pact. lib. 6. secus si non dānificaretur.

6 CANONICA Episcopalis debetur. secundum Pa. in d. c. officij solum ab ecclesijs Episcopo subiectis, nō autem ab exemptis, vel Papæ immediatè subditis, & sic communiter tenetur à Doctor. & hæc est verior opinio: quia hęc quarta datur Episcopo ratione solicitudinis, quā de ecclesijs sibi subditis debet habere tantùm: vt in c. conquerente. de offic. ordi.

7 EXEMPTI tenētur soluere quartam canonicam Papæ : secundum Pa. in c. requisisti. de testa. legatus tamē de latere non potest petere, quia non est diœcesanus exemptorum. c. authoritate. de priui. libr. 6. in glo.

8 EPISCOPO debetur quarta de omnib⁹ legatis factis quibuscunq, ecclesijs, vel pijs locis, & etiā quarta decimarum, & eorum quæ veniunt occasione funeris: vt in d.c. requisisti. & Pa. ibi. Fallit tamen : secundū dictum Pe. de An. vbi suprà, in 7. casibus. Primò, in relictis pro ornamētis Ecclesię. vt no. Doct in c. fi. de testa. inter quæ cōputantur calices, cruces, paramenta, & similiā : secundū Inno in c. ad sedem. de testi. spo. Secundò, in relictis pro redimendis, ornādis, vel reparandis dictis ornamētis. secundum Inno. in c. fi. de testa. Idem si pro libris diuino officio necessarijs, vel monumento fiendo. Tertiò in relictis pro fabrica Ecclesiæ, quæ reparatione indiget, & portio pro fabrica nō habetur sufficiens. Secus quando non indiget : secundum Hosti. Quartò, in legatis pro luminaribus. Quintò, in legatis pro anniuersario annuatim celebrando in c. cum creatura. de cele. missar. similiter pro septimo, vel trigesimo, vel huiusmodi secundum Hosti. in d. cap. fi. Sextò in relictis ad cultum Dei perpetuum: vt quod omni anno fiat tale festum, vel in tali capella dicatur omni die vna missa, &c. in c. fin. de rescrip. libro sexto. Septimò, secundum Pan. in dict. capitul. requisisti. in oblationibus, & in donatione in vita. capit. de his. de sepul. & quādo relinquitur intuitu personæ: vt quia est filius, vel frater: secundum Host. dūmodò nō fiat in fraudē. in d. c. requisisti. vel si extāt priuilegia aliqua. de quibus infr. §. 17.

9 DE relictis hospitali religioso, id est authoritate Episcopi constituto, debetur quarta: secundū Pa. in d. c. officij. etiam si relictum sit factum pauperibus talis hospitalis. secundum Ioan. An. quia præsumitur, quòd qui reliquit habuerit respectū ad locum, non ad personam. Si verò relictū fiat pauperibus absolutè, sic nō debetur quarta. l. nulli. C. de episco. & cle. Si hospitale nō est religiosum, & ille cuius authoritate constructum fuit, mortuus est, Episcopus quartam habebit: secūdum Pa. vbi sup. licet diuersæ sint opiniones, quia Episcop⁹ habebit curā. Si aūt viuit, nō debet quarta, quia vellet tunc relictū esse pauperibus simpliciter,

ter.imò ex hoc sequitur, quod de relictis confraternitatibus,,siue societatibus, nõ debetur quarta Episco : vt tenet Pa.suprà.

10 S I quis relinquat.C. scuta distribuẽda pauperibus,vel pro puellis nubendis,non debetur quarta.capit . ex parte.el.3.de verb.signi . Secus si relinquertur vt per aliquod hospitale distribuerentur,cuius curam habet Episcopus.

11 D E legatis factis alicui vt singulari personæ,vt quando relinquitur clerico administrationem non habẽti, vel prælationem,seu alicui canonico: secundum Per.de Peru.suprà.& in d.c. requisisti.§.fi. vel cum relinquitur leprosis morantibus in tali loco,vel domo,vel eremitis, vel fratribus in aliquo loco morantibus, vel quibusdam mulieribus,pro dote,vel viduis, peregrinis,vel huiusmodi,in quibus cessare.c.ex part el 3.de verb.significe.nõ debetur quarta.Idem tenet Innocent. in capitul.relatum.de sepul. Idem dic de legatis pro malè ablatis, quia non sunt legata , sed debita ,siue restitutio sit certa,siue nõ:secundũ eundẽ Petr. suprà. Idem de legatis Ecclesiæ extra diœcesim à suo subdito, non debetur quarta.Con.Abb.in d.c.requisisti.Intellige tamen omnia,nisi consuetudo aliter habeat,quæ esset seruanda.

12 D E quarta parochiali standum videtur glossa capitul.cum quis. de sepul.quæ dicit, quòd vel seruetur consuetudo,vel saltem detur quarta.Ideò si patet de consuetudine,illa seruetur, in capitul. certificari de sepul . si non, tãtum quarta detur in clem.dudum. quamuis aliqua iura dicant,medietatem,aliqua tertiam partem. Quo autẽ ad fratres prædicatores , & minores. determinatum est,quòd soluãt quartam,reprobata omni alia consuetudine.in d.cle.dudum.Idem dicit Io.An. quod quartam soluant.& non vltrà. Vide infrà.§.17.

13. P O T E S T etiam exconsuetudine introduci vt nihil soluatur , sicut suprà , de canonica portione Episcopi, dictum est.

14 Q V A R T A prochialis debet solui de omnibus,quæ veniũt ratione funeris,& de legatis factis ecclesiæ,apud quam electa est sepultura.in d. clemẽ. dudum.& de sepul.per totum . Fallit tamen quãdo cõsuetudo est in oppositum:secundum Petr.de Peru. suprà. & in illis.7. casib⁹ dictis suprà, de quibus,quarta Episcopalis nõ soluitur.in cap.fin.de testamen.& quando ecclesiæ donatur inter viuos.cap. de his de sepul.li.6.§.si verò. Et quando sepultura electa in aliquo monasterio , sanus existens, illud intrat animo mutandi vitam,& magis si profitetur, quia tũc desinit esse parochianus alterius ecclesiæ:secundum Arc. in capi⁹beneficiũ. de regula.libr.6. Idem dic de leproso, qui intrauit domum leprosorum:secundum Ge.non debetur quarta. Secus de eo,qui recipitur in confraterni tatibus,quia retinet proprium . capit. cum & prælature.de priuilegijs , quia debetur quarta . Secus cum reseruato sibi tantũ vsu fructu,donat bona sua, quia tunc gaudet priuilegio religionis.capitul . cum priuilegia.de priuileg.Ne nouitio.infrà,Nouitius.§.1.8. Item quãdo quis legat ecclesiæ,in qua non sepelitur , non debetur quarta: secundum Pa.in c.pe.de sepul . & est verior opinio.

15 S I quis ex eo,quòd ecclesia erat interdicta,vel ciuitas,sepelitur apud fratres,ipsis fratribus inuitis,cum multis oblationibus,non debetur quarta : secundum Fede.consil.119.& Ge.in d. cap.1. de sepul.lib.6.quia talis tempore interdicti, non potuit eligere sepulturam apud fratres: vt not .Innocen. in dict.capitu.cum & prælaturæ.Imò dicit i e.n Federic.quod si fratres mẽdicantes spontè sepelirent,quamuis de violatione interdicti tenerentur, non tamen de quarta. Vnde dicit Innocen. in capitul.nostra.de sepul,quòd quãdo non de iure, sed de facto quis sepelitur,debetur corpus . & omnia quæ ratione sepulturæ facta sunt , sed non legata facta,

16 S I parochialis ecclesia ex culpa sua & non parochianorum,est interdicta,

& aliquis eligat sepulturã apud aliã Ecclesiam, vel sepeliatur ratione suorum maiorum, non debetur quarta: vt not. Ge. in capit. 1. de sepult. libr. 6. Idem si quis reuocat electionẽ sepultu ræ, & nõ legatum, & alibi sepeliatur, quia paria sunt non eligere, & electam mutare. Ita consuluit Fed. consil. 10. non deberi quartam. Item quãdo elegit, sed nõ sepelitur ex facto hæredũ, vel ex facto contingenti, non debetur quarta, quia verba sunt intelligenda cum effectu. ff. quòd quisq; iur. l. 1. & ita tenet Felin. suprà. dummodò hæc non fiant in fraudem. Ber. in dicto capitul. de his. dicit se circa hoc dubitare. Gemi. verò videtur aduersari.

27 ITEM ratione priuilegij nõ debet solui quarta de legatis. dicta Clemẽt. dudum. Et tales sunt fratres prædicatores, & minores, per priuilegium Benedicti xj. quod incipit, inter cunctas. Non enim tenentur de rebus, & legatis ad Canonicam portionem, nec ad quartam Episcopalem. Et per priuilegium Gre. xj. quod incipit virtute conspicuos, non tenetur de his quæ legãtur pro ornamentis, libris, fabrica, luminaribus, anniuersarijs, septimo, trigesimo, pitantijs, victu, impedimẽtis, annuis censibus redimendis, domibus, prædijs, ortis, alijsque locis, &c. Et Sixtus quartus, in priuilegio, quod incipit, Regimini. determinat, quòd de candelis, quæ dantur in manibus fratrum, non soluatur quarta. In priuilegijs minimorum Iulij secũdi neque quarta funeralis datur: quibus priuilegijs fratres prædicatores gaudent, per breue concessum magistro Thom. Caieta. à Leone x. quod incipit, Cùm inter, &c.

28 SI defunctus suæ ecclesiæ parochiali reliquit 50. hoc modo, vt sit illis contenta, ecclesiæ autem in qua eligit sepulturam, mille, & huiusmodi, si sacerdos sciuit legatum, & recipit, videtur renunciare iuri suo, nec potest vltra petere: secundum Ray. Si verò absolutè relinquit, & sacerdos absolutè recipit, poterit de reliquis portionẽ canonicam petere. capitul. officij. de testamen. nisi appareat de intentione testatoris, quòd noluerit hoc in sortem poni, & tunc poterit supplementum petere. Idem intelligas de quarta Episcopali.

29 SOCRATES eligit sepulturã in Ecclesia parochiali. & nihil ei in testamento relinquit, & alteri autem Ecclesiæ multa legat, si est consuetudo, quòd eligens sepulturam in propria ecclesia aliquid relinquat ei: secundũ Ray. potest ab hæredibus illud petere, non iure actionis, nec differendo propter hoc sepulturam, sed superiorum auxilium implorando. capit. ad Apostolicam. de simo. Si autem non est consuetudo, exceptis funebribus, nihil potest petere, nisi deprehendere tur dolus.

30 SI quis dimissa Ecclesia in qua sui maiores sepeliebantur, aliam pro sepultura eligit, Ecclesiæ dimissæ non debetur portio canonica, sed Ecclesiæ, in qua consuenit recipere sacramenta. cap. cum quis. de sepul. libro sexto, quia illi Ecclesiæ debetur. Si verò quis trãstulit domicilium, & moritur antequàm nouum domicilium acquirat, debetur Ecclesiæ parochiali in qua moritur: secundum Ar. in cap. 1. de sepul. libr. 6. quia ibi debet sepeliri, nisi alibi elegerit. Innocen. verò in capit. nos. de sepul. dicit, quòd ecclesiæ cathedrali debetur. Si autem in diuersis locis habet domicilium, diuidetur, & hoc est æquum: secundum Inno. & Host.

31 SI quis in vna Ecclesia audiat diuina, & in alia recipiat Sacramenta, dabitur Ecclesiæ, in qua recipit sacramenta: Ar. in dict. capit. cum quis. de sepul. quia ista datur parochialibus ecclesiis, nisi de cõsuetudine aliter appareat. Et hæc opinio verior est, quã sequitur Pis. ver. sepultura. §. 3. & Ar. Flo. licet quidam dicant, quòd debet diuidi, si vtraque habet cœmeterium & curam.

32 SI quis in plebe tantùm accipiat baptismum, reliqua verò sacramenta in capella, tũc superior arbitr abitur, quis horum plus laboret: secundum

Pano

Panor. in d.c. de his. vbi hoc dubiũ mouet.

23 QVANDO quis in sua parochia propter longam vacationẽ nõ potest audire, nec recipere sacramenta, & alibi sepulturam eligit, nõ debetur quarta: secundũ Bald. in suo tractatu, quia eum quarta pro labore detur: vt in clementin. dudum. de sepul. cessante labore, debet cessare merces. Et hæc opinio melior, quamuis Host. & Ioann. And. in c. relatum. de sepul. teneant, quòd debetur.

24 QVARTAE huiusmodi sic extrahendæ sunt secundũ Host. in sum. de sepul. Primò, quarta episcopalis, quia antiquior: demũ parochialis, si venit extrahenda, quæ si priùs extracta fuisset, Episcopus habebit quartam quartæ, & quartam de reliquis.

25 SI testator in vita soluit, nihilominus soluetur quarta: secundũ Archie. Flor. & Io. Pau. quia videtur soluere vt legatum.

26 SI infirmus facit se transferri de vna parochia ad aliã, non propter hoc prima ecclesia priuatur canonica portione: secundũ Ray. arg. in d.c. de his. Et secundũ. Arch. Flo. procurantes relinqui his, qui non soluunt quartam, tenentur ad restitutionem eorum, in quibus fraudatæ sunt ecclesiæ parochiales coram Deo.

27 SI Episcopus sepeliatur apud fratres mendicantes, quarta debetur ecclesiæ cathedrali, quæ est eius parochia, vbi debet sepeliri, quando eligit alibi sepulchrum: secundum Francisc. in d.cle. dudum.

CANONIZATIO.

1 COLERE aliquem pro sancto, non licet sine licentia Papæ: secũdum capitul. 1. de reliq. & veneration. sanctor. etiam si in vita miracula fecisset, intellige pro sancto, & publicè, seeus, si secretè quis orat aliquem, quem beatum credit: secundum Inn. in c. 2. eod. tit.

2 NON licet venerari reliquias nouas publicè, & tanquam sanctorũ in dict. cap. 1. neq; relinquias illorum, de quibus dubium est an sint sancti, per d.c. 2. & hæc not. Panormita. in dicto capit. 2.

3. IN canonizatione sanctorũ piè credendum est iudiciũ ecclesiæ non errare, secundum Tho. quol. 9. a. fi. & glo. in cap. vnico. de re. & ve. san. lib. 6. De veneratione imaginum sanctorũ dictum est suprà, Adoratio. §. 6. & infrà, Imago. §. 2.

CANTVS.

CANTVS ad hoc inuentus est secundum Tho. secunda secundæ. q. 91. a. 1. vt affectus hominis prouocetur in Deũ. Et quia ex diuersis melodijs, animi hominum diuersimodè disponuntur (vt d. Boë. in prolog. musices) ideò salubriter: cantus in ecclesia fuit institutus, vt infirmorum animi ad deuotionẽ prouocentur. Si verò cantus solùm ad delectationẽ fiũt, vel trahunt, sunt vituperandi, & non liciti, vt in c. cantantes. 20. d. & secundum Augu. ca. 10. li. confes. sed magis vitandi sunt qui ad lasciuiam prouocant, quia contra intentionem institutionis sunt.

2. QVANDO senatores, & cãtatores huiusmodi, melioribus possunt vacare, vt prædicatoribus, cõfessionibus, studio, & huiusmodi, debent his vacare, & sic intelligitur ca. S. Romana ecclesia. 13. distinctione.

3 AN autem organa, vel instrumenta musicalia sonãda sint, videtur dubiũ, quia S. Tho. secunda secundę, suprà. a. 2. ad quartum, dicit huiusmodi magis mouere animum ad delectationem, quàm formare interiorem bonam dispositionem, & quòd patres in testamento veteri vtebantur illis, quia populus erat rudis, & durus, & in figuram.

4 CANTANS seu pulsans in instrumẽtis musicis in diuinis officijs, vana ex intẽtione ingerẽdi ille vana, & prouocatoria ad impudicitiam, & huiusmodi, manifestè est mortale peccatũ, non solùm in diuinis, sed etiam extra ex genere suo. Si verò sunt tantùm vana, talis sonus. vel cãtus dupliciter cõtrariatur diuino cultui. Primò, quia